

**KULTURA
SOLIDARNOŚCI
W PRZESTRZENI
EDUKACYJNEJ**

TOM I

**KULTURA
SOLIDARNOŚCI
W PRZESTRZENI
EDUKACYJNEJ**

TOM I

**W poszukiwaniu
pierwszego języka**

Redakcja naukowa

Grażyna B. Tomaszewska

Dariusz Szczukowski

Maria Szoska

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2024

Recenzenci
prof. dr hab. Ewa Jaskółowa
dr hab. Marzena Marczevska, prof. UJK

Redakcja Wydawnicza
Paulina Kaczmarek
Jolanta Stecewicz

Projekt okładki i stron tytułowych
Jan Rutka

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Wydziału Filologicznego (S391-22)

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-616-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

<i>Grażyna B. Tomaszewska, Dariusz Szczukowski, Maria Szoska</i> W poszukiwaniu pierwszego języka. Wprowadzenie	9
<i>Ziemowit Ciepielewski, Anna Jurkowska-Zeidler, Ryszard Horodecki, Tomasz Szarek</i> Panel naukowców i naukowców. W poszukiwaniu pierwszego języka	25

I

PRAGNIENIA, KIERUNKI, NADZIEJE...

<i>Grażyna B. Tomaszewska</i> Metafory ludzkiej kondycji, czyli o nadziei. <i>Idący człowiek</i> Alberta Giacomettiego i jego rekontekstualizacja Piotra Stepnowskiego	53
<i>Dariusz Szczukowski</i> „Każdy ma prawo zmarnować sobie życie”. Nieobliczalność edukacji	69
<i>Krzysztof Biedrzycki</i> Lekcje języka polskiego: nauka rozumienia i porozumienia	87
<i>Anna Janus-Sitarz</i> Etyka solidarności w edukacji literackiej	105
<i>Maria Kwiatkowska-Ratajczak</i> Dydaktyka humanistyczna – między solidarnością a sprzeciwem	119
<i>Zofia Budrewicz</i> W kręgu idei wspólnotowych. Ekoetyczne zobowiązania polonistyki	133
<i>Iwona Burkacka</i> O osobach i osobatywach, czyli o atrakcyjności rzeczownika <i>osoba</i>	151

II PROBLEMY WSPÓLNOTY CZYTANIA

<i>Zofia Zasacka</i>	
Uczniowskie oczarowania czytelnicze – w poszukiwaniu synergii czytania w szkole i poza szkołą	169
<i>Mirostław Wobalis</i>	
Lektury szkolne w ujęciu generacyjnym	185
<i>Sebastian Borowicz</i>	
Technopolonistyka? Ku umysłowości transwersalnej w nowych praktykach edukacyjnych	203
<i>Tomasz Chachulski</i>	
Czy potrzebna jest nam jeszcze tradycja?	225
<i>Joanna Hobot-Marcinek</i>	
Nowe media – <i>paideia</i> Tadeusza Różewicza. Czego Stary Poeta może nauczyć wirtualnych tubylców?	241

III POLONIŚCI WOBEC IDEI WSPÓLNOTY

<i>Małgorzata Karwatowska</i>	
Między solidarnością a wykluczeniem. Nauczyciele jako grupa zawodowa w sytuacji kryzysu	257
<i>Maciej Michalski</i>	
Polonistyka komplementarna	271
<i>Małgorzata Ročławska-Daniluk</i>	
Komunikacja i kompetencja interkulturowa w dydaktyce akademickiej	283
<i>Sylwia Karpowicz-Słowikowska</i>	
Miejsca wspólne polonistyki akademickiej i szkolnej. Spostrzeżenia praktyka	299
<i>Małgorzata Latoch-Zielińska</i>	
Solidarność w potrzebie. Nauczycielskie inicjatywy edukacyjne w czasie pandemii na przykładzie wybranych aktywności w sieci	319
<i>Karolina Źelazowska-Byczkowska</i>	
Olimpiada Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych – klucz otwierający drzwi do polonistycznej wspólnoty	343

IV
KONSTRUKCJE I DEKONSTRUKCJE WSPÓLNOTY

<i>Lidia Wiśniewska</i> Koncepcje solidarności w przestrzeni edukacyjnej w perspektywie mitów Boga i Natury	361
<i>Katarzyna Kuczyńska-Koschany</i> <i>Koiné</i> i <i>kontrkoiné</i> , solidarność i jej antonimy – rozważania nad kulturą wspólną uczniowsko-nauczycielską na przykładzie cyklu prelekcji polonistycznych Otwartej Rzeczypospolitej „Jawne komplety – lektury oddelegowane, lektury orzekające inaczej”	377
Kordian Bakuła Solidarność wśród wartości. Rozważania na rzecz dydaktyki języka i literatury	389
<i>Marek Pieniążek</i> Polonistyczna solidarność: bliskość, performatywność, zobowiązanie	403
<i>Marta Rusek</i> Laboratoria wspólnoty? Wokół literackich świadectw i pedagogicznych rozpoznań	417
<i>Iwona Morawska, Sylwia Gierczak, Łukasz Maciąg</i> Rola edukacji polonistycznej w doświadczaniu solidarności	433
<i>Jerzy Kaniewski</i> Kanon lekturowy a model wspólnotowości. O szkolnych kreacjach świadomości zbiorowej	453
<i>Witold Bobiński</i> Co polonistyka (szkolna) ma wspólnego z polskością, czyli jaką wspólnotę budują lekcje czytania?	469
<i>Paweł Sporek</i> Obraz Polski i Polaków oraz zagranicy i nie-Polaków w utworach podstawy programowej dla klas VII–VIII szkoły podstawowej	481

V
PONAD PODZIAŁAMI

<i>Krzyszyna Koziołek</i> Nieznosna lekkość wstążki. Pedagogika symbolu	499
<i>Lech Aleksy Suchomłynow</i> Język a tożsamość Polaków na wschodniej Ukrainie w dobie transformacji cywilizacyjnych	511

<i>Tatjana Vologdina</i> Solidarni z Litwą. Działalność Studium Języka i Kultury Litewskiej na Uniwersytecie Wrocławskim	523
<i>Mirostaw Dawlewicz</i> Polonistyka na Uniwersytecie Wileńskim – osiągnięcia, zagrożenia i perspektywy . . .	533
<i>Kinga Geben</i> Socjolingwistyczne spojrzenie na nauczanie kultury języka polskiego na Uniwersytecie Wileńskim	543
<i>Danuta Łazarska</i> Czego poeci i znawcy literatury uczą młodzież licealną?	555
<i>Małgorzata Rzeszutko</i> Światy równoległe a poczucie wspólnoty w przestrzeni edukacyjnej	567
<i>Aneta Lewińska</i> Język polski w klasie wielojęzycznej i wielokulturowej – perspektywa dziecka z doświadczeniem migracyjnym	581
<i>Iwona Łapińska, Aleksandra Stybor, Hanna Prorok, Maria Wrzeszcz</i> Panel nauczycielsko-studencki. Kultura solidarności w przestrzeni edukacyjnej Oprac. Iwona Łapińska.	597
Indeks	613